

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 6.11.2008
KOM(2008) 703 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING
REGIOONIDE KOMITEELE**

Ühtse turu eeliste ärakasutamine töhusa halduskoostöö kaudu

{SEC(2008)2743}

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING
REGIOONIDE KOMITEELE**

Ühtse turu eeliste ärakasutamine tõhusa halduskoostöö kaudu

Siseturu infosüsteemi (IMI) arenguaruanne

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

Euroopa elanikud ja ettevõtjad saavad iga päev kasu ühtse turu paljudest atraktiivsetest võimalustest. Nad saavad osutada teenuseid ja müüa tooteid piiriüleselt või asutada kohaliku ettevõtte muudel turgudel. Elanikud pääsevad juurde teistes liikmesriikides pakutavatele teenustele ja saavad neist kasu. Kui elanik soovib töötada teises ELi liikmesriigis proviisori, hambaarsti või õpetajana, võib ta seda teha, kuna tema kutsequalifikatsioon on ametlikult tunnustatud.

Just seda kõike võimaldab ühtne turg, s.o tõketeta ala, kus äri saab õitseda, inimesed saavad realiseerida oma ambitsioone ning kus jõupingutust ja dünaamilisust hinnatakse vääriliselt. Ühtne turg on Euroopa majanduse üks peamine element. See on toonud kasu seoses majanduskasvu ja tööhõivega, samuti avardanud valikuid tarbijatele ning suurendanud konkurentsivõimet. Kuid **ühtse turu täielik mõju saab avalduda vaid siis, kui asjaomased õigusaktid toimivad vastavalt kavandatud.**

Kaupade, teenuste, isikute ja kapitali vaba liikumine toetub õiguslikule raamistikule, mis koosneb asutamislepingu sätetest, Euroopa ühtlustatud eeskirjadest ja liikmesriikide eeskirjadest. Praktikas lasub eeskirjade rakendamise ja neile vastavuse tagamise kohustus 27 liikmesriigi ja Euroopa Majanduspiirkonnaga (EMP) ühinenud 3 EFTA riigi paljudel riigi- ja muudel asutustel.

Asjaolu tõttu, et teiste liikmesriikide õigusraamistikku ja järelevalvet ei usaldata, on tekkinud eeskirjade paljususe ja piiriülese tegevuse mitmekordne kontrollimine. See on praegu üks peamine probleem, millega tuleb tegeleda ühtse turu sujuva toimimise tagamiseks.

Liikmesriikide pädevad asutused peavad tegema tihedat koostööd ja usaldama üksteise süsteeme. Sellega ei tagataks mitte ainult teenusepakkujate tõhus järelevalvet, vaid see aitaks vältida ka elanike, ettevõtjate ja teenusepakkujate mitmekordset kontrollimist. Tõhusa koostöö ja vastastikuse usalduse saab luua siiski vaid korrapärase suhtlemise ja teabele lihtsa juurdepääsu võimaldamisega.

Sellise võrgustiku loomine, mida on vaja siseturu õigusaktides pakutavate hüvede täielikuks ärakasutamiseks, on keeruline ülesanne, sest kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil tegutseb palju erinevaid pädevaid asutusi. Keelte suurenenud hulk ja laienemisest tulenev keerukus on muutnud selle ülesande veelgi raskemaks ning suurendanud vajadust luua infosüsteem, mis toetaks liikmesriikide koostööd.

Liikmesriikide ülesanne on tagada oma territooriumil siseturgu reguleerivate õigusaktide tõhus toimimine. Kuid omavaheliseks koostööks ja komisjoniga suhtlemiseks vajavad nad abivahendeid, mis aitaksid tagada, et elanikud ja ettevõtjad saaksid õigusraamistikust täit kasu. Siseturu infosüsteem (IMI) on välja töötatud nii sellest vajadusest lähtudes kui ka selleks, et täita teenuste direktiivis sätestatud juriidiline kohustus luua elektrooniline süsteem liikmesriikidevaheliseks teabevahetuseks¹.

IMI võimaldab liikmesriikidel täita nende juriidilist kohustust vahetada teavet. Ühtlasi annab süsteem võimaluse uute halduskoostöövormide tekkimiseks, mis oleksid ilma elektroonilise infosüsteemi toetuseta mõeldamatud. Süsteemi eesmärk on vähendada tõhusalt ja tulemuslikult siseturu õigusaktide nõuetekohaseks rakendamiseks vajaliku liikmesriikidevahelise teabevahetuse ühiku hinda. IMI aitab luua usaldusliku keskkonna, mida on vaja, et ühtne turg toimiks sujuvalt ja tooks kasu.

2. ÕIGUSLIK JA POLIITILINE KONTEKST

Liikmesriigid kiitsid 2006. aasta märtsis heaks IMI loomise ettepaneku. Kõnealune otsus võeti vastu, pidades silmas halduskoostöö olulisust dünaamilise ühtse turu huvides, nagu on märgitud ka Lissaboni strateegias, kus öeldakse, et „...need meetmed koos teenuste direktiivi [...] ja laienenud koostööga liikmesriikide vahel annavad uut hoogu ettevõtlusele ja tööhõivele Euroopa Liidus.”².

Samuti aitab IMI parandada ühenduse õiguse kohaldamist liikmesriikide tasandil ning seega annab panuse ELi parema õigusloome tegevuskavasse³. IMI-süsteemi tuleks vaadelda ka i2010 e-valitsuse tegevuskava eesmärgi raames „muuta tulemuslikkus ja tõhusus tegelikkuseks”⁴.

IMI on mitmekeelne vahend, mis on loodud EL jaoks, kus on 27 liikmesriiki ja 23 ametlikku keelt. Kuigi mitmekeelsus võib olla rikkuse ja kasu allikas, loob see ka mitmeid väljakutseid⁵. Kasutades uusi tehnoloogiaid, mida toetavad inime töö ja masintõlketeenused, on IMI heaks näiteks konkreetsest ELi meetmest, millega vähendatakse takistusi ning parandatakse haldusasutuste vahelist suhtlust Euroopas.

Seoses ühtse turu juhtimise ajakohastamisega vastavalt 21. sajandi vajadustele, nagu on kehtestatud ühtse turu aruandes, mille komisjon esitas 2007. aasta novembris,

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ, 12. detsember 2006, teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36), artikli 34 lõige 1.

² Komisjoni teatis kevadisele Euroopa Ülemkogule „On aeg tõsta tempot: uus partnerlus majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel” (KOM(2006) 30 (lõplik)), lk 18.

³ Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa Liidu parema õigusloome strateegiline ülevaade” (KOM(2006) 689), lk 3.

⁴ Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Algatusse i2010 kuuluva e-valitsuse tegevuskava: Euroopa e-valitsuse loomise kiirendamine ühiseks hüvanguks” (KOM(2006) 173), lk 6.

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Mitmekeelsus: Euroopa rikkus ja ühine kohustus” (KOM(2008) 566).

toetab IMI tõhusamat, detsentraliseeritumat ja võrgustikukesksemat lähenemisviisi piiriülesele koostööle⁶.

IMI on loodud üldise abivahendina siseturu õigusaktide valdkonnas tehtava halduskoostöö toetuseks. Esimeses etapis kasutatakse seda kutsekvalifikatsioonide direktiivi (2005/36/EÜ)⁷ ja teenuste direktiivi (2006/123/EÜ)⁸ raames.

IMI väljatöötamist ja sellega kaasnevaid meetmeid, näiteks koolitusseminarid ja e-õppe materjalid, rahastatakse IDABC programmi raames Euroopa e-valitsuse teenuste edendamiseks⁹. Programmi raames on IMI-le eraldatud 1,82 miljonit eurot.

3. KUIDAS SÜSTEEM TOIMIB?

IMI puhul on tegemist elektroonilise abivahendiga, mis kujutab endast teabevahetussüsteemi, mis annab liikmesriikidele võimaluse teha tõhusamat igapäevast koostööd siseturu õigusaktide rakendamisel. IMI toetab liikmesriikide pädevaid asutusi, aidates neil ületada selliseid olulisi praktilisi probleeme suhtlemisel, nagu haldus- ja töökultuuri erinevused, erinevad keeled ja kindlate partnerite puudumine teises liikmesriigis. IMI eesmärk on suurendada liikmesriikidevahelise igapäevase koostöö tulemuslikkust ja tõhusust.

IMI on turvaline veebirakendus, mis on kättesaadav Euroopa Majanduspiirkonna 30 riigi haldusasutustele. Süsteem toetab kõiki ELi ametlikke keeli ning annab võimaluse haldusasutustevaheliseks teabevahetuseks terves Euroopa Majanduspiirkonnas. IMI kasutamiseks ei ole vaja eelteadmisi teise liikmesriigi haldusstruktuurist.

Liikmesriikide pädevad asutused saavad IMI näol lihtsa abivahendi teistes liikmesriikides pädevate asutuste leidmiseks ning neile korrastatud küsimustiku abil ELi õiguse konkreetsete valdkondadega seotud päringute esitamiseks. Euroopa Komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraat on küsimused eelnevalt tõlkinud kõikidesse ametlikesse keeltesse, pakkudes seega usaldusväärset ja õiguslikult pädevat keelealast tuge.

4. PEAMISED PÕHIMÕTTED

IMI väljatöötamine tugineb kolmel põhimõttel:

- asjaomastes siseturu õigusaktides juba sisalduvatele kohustustele lisaks ei seata IMI raames liikmesriikidele täiendavaid halduskoostöö kohustusi;

⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „21. sajandi Euroopa ühtne turg” (KOM(2007) 724), lk 12–14.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ, 7. september 2005, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22), artiklid 8, 50 ja 56.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ, 12. detsember 2006, teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36), artiklid 28–36.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus 2004/387/EÜ, 21. aprill 2004, üleeuroopaliste koostalitlusvõimelise e-valitsusteenuste pakkumise kohta riiklikele haldusorganitele, ettevõtetele ja kodanikele (IDABC), ELT L 2004/144, parandatud ELT L 181, 18.5.2004, lk 25.

- süsteemiga tagatakse paindlikkus, võttes arvesse Euroopa erinevaid haldusstruktuure ja -kultuuri;
- ühtne süsteem põhineb korduvat kasutust võimaldavatel komponentidel. IMI on loodud nii, et ta toetaks paljusid siseturu õigusaktide elemente. Seega välditakse süsteemi kasutuselevõttuga erinevate infosüsteemide teket.

5. SAADAV KASU

IMI aitab saada ühtsest turust kasu tänu paremale halduskoostööle järgmiselt:

- liikmesriigid haldavad 29 kahepoolse suhte asemel **ühte suhet võrgustikuga**;
- liikmesriigid suhtlevad omavahel, kasutades selleks **selget, läbipaistvat ja kokkulepitut töömeetodit**;
- liikmesriikidel on võimalik **leida** teises liikmesriigis **üles sobiv suhtluspartner**;
- **keeleprobleemid vähenevad** tänu struktureeritud ja eeltõlgitud teabele ekraanil, mis on kombineeritud vaba teksti mitteametliku masintõlkega¹⁰;
- haldusasutused saavad teha koostööd ka nendes valdkondades, **kus see enne ei olnud võimalik**;
- teabevahetusel teiste liikmesriikidega **säästetakse vahendeid ja aega**;
- **teeninduskvaliteet paraneb** tänu suuremale läbipaistvusele ja prognoositavusele.

Üldiste korduvate tööprotsesside kasutamine võimaldab IMI-süsteemile lisada minimaalsete kuludega uute direktiivide erirakendusi (eeldusel et sellega ei kaasne uued keerukad tööprotsessid). IMI väldib asjatut topelttööd, vähendab kulusid ja aitab luua tõelise teabevahetuse võrgustiku.

6. ANDMEKAITSE

Kuna IMI-süsteemi kasutatakse isikuandmete vahetamiseks, on oluline kõrgetasemelise andmekaitse rakendamine. Asjakohaseid andmekaitset käsitlevaid õigusakte kohaldatakse IMI suhtes täies ulatuses¹¹. Liikmesriikide haldusasutuste vajaduse korral vahetada isikuandmeid aitab IMI tagada õigusaktide järgimise, kuna ta annab selge raamistiku selle kohta, millist teavet, kellega ja mis tingimustel võib

¹⁰ IMI esitab lingi Euroopa Komisjoni masintõlketeenusele. See vahend aitab kasutajal mõista mis tahes vaba tekstina saadetud kommentaare, mis on lisatud seoses IMI päringuga. Masintõlge on võimalik piiratud arvu keelepaaride puhul. Masintõlked ei ole õiguslikult siduvad. Vajaduse korral soovitatakse kasutajatel oma äranägemisel leida tõlkeabi saamiseks ametlik ja kutseline allikas.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 1995/281, lk 31); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 45/2001, 18. detsember 2000, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

vahetada. Komisjoni otsuses on sätestatud IMI kasutajate ülesanded, õigused ja kohustused seoses andmekaitsega¹². Selle otsusega reguleeritakse õiguslikult IMI toimimine.

Artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühm, kuhu kuuluvad liikmesriikide andmekaitse valdkonna pädevad asutused ja Euroopa andmekaitseinspektor, on esitanud arvamuse, kuidas on kõige parem tagada IMI vastavust asjakohastele andmekaitset käsitlevatele õigusaktidele¹³.

Lisaks esitas Euroopa andmekaitseinspektor arvamuse komisjoni IMI-süsteemi käsitleva otsuse kohta¹⁴. Võttes arvesse, et tulevikus IMI rakendamine ja kasutamine laienevad, on Euroopa andmekaitseinspektor seisukohal, et tuleb sätestada teatavad andmekaitsemeetmed õiguslikult siduvates ühenduse õigusaktides, mille kohaldamisala on suurem kui praegu kohaldatavatel andmekaitset käsitlevatel õigusaktidel. Euroopa andmekaitseinspektor on samuti arvamusel, et teatav praktiline IMI rakendamise kogemus võiks olla vajalik enne, kui teha otsus täiendavate erieeskirjade kohta. Seepärast on komisjon otsustanud liikuda edasi samm-sammult.

Esimese sammuna koostab komisjon IMI-süsteemi kasutavatele pädevatele asutustele suunised seoses IMI ja andmekaitsega. Need komisjoni soovitusel vormis koostatavad suunised võetakse vastu 2009. aasta alguses ning need täiendaksid komisjoni otsust IMI kohta, selgitades, kuidas IMI-süsteemi kasutavad pädevad asutused saaksid olemasolevaid andmekaitse-eeskirju kõige paremini kohaldada. Komisjon koostöös Euroopa andmekaitseinspektoriga hindab kõnealuste suuniste praktilist mõju, et otsustada, kas täiendav õiguslikult siduv ühenduse õigusakt on vajalik.

7. HETKESEIS

Liikmesriigid ja komisjon on alates 2006. aasta märtsist teinud siseturu nõuandekomitees tihedat koostööd, et leppida kokku IMI-süsteemiga seotud üksikasjalikes nõuetes. See protsess on ise hea näide uutest töösuhetest ja lähenemisviisidest, mis on vajalikud tulemuste saavutamiseks detsentraliseeritumal ja võrgustikukesksel ühtsel turul. IMI-süsteemist saadava kasu saab muuta kättesaadavaks ainult tänu partnerlusele¹⁵.

IMI-süsteem käivitati 2007. aasta novembris uue kutsekvalifikatsioonide direktiivi sätete kohase halduskoostöö toetuseks. Liikmesriigid keskendusid alguses asjaomaste pädevate asutuste määratlemisele ja nende IMI-kasutajaks registreerimisele. 2008. aasta veebruaris leiti, et registreeritud pädevate asutuste kriitiline mass on piisav, et alustada teabevahetuse katseprojektiga. Katseprojektis

¹² Komisjoni otsus, 12. detsember 2007, siseturu infosüsteemi (IMI) rakendamise kohta seoses isikuandmete kaitsega (ELT L 13, 16.1.2008, lk 18).

¹³ Artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühma aramus 7/2007 andmekaitseküsimuste kohta, mis on seotud siseturu infosüsteemiga (WP140, 01911/07), 21.09.2007.

¹⁴ Euroopa andmekaitseinspektori aramus, 22.2.2008, seoses komisjoni 12. detsembri 2007. aasta otsusega siseturu infosüsteemi (IMI) rakendamise kohta seoses isikuandmete kaitsega (2008/49/EÜ).

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, „21. sajandi Euroopa ühtne turg” (KOM(2007) 724), lk 12–14.

piirduti nelja kutsealaga (arstid, proviisorid, füsioterapeudid ja raamatupidajad). Katseprojektis osalesid kõik 30 EMP riiki.

Kutsekvalifikatsiooni katseprojekti eesmärk oli hinnata, kas IMI vastab oma eesmärgile. Samuti said liikmesriigid võimaluse katsetada asjaomaseid organisatsioonilisi struktuure, et tulevikus saaks IMI-süsteemi laialdasemalt kasutada. Komisjon käivitas 2008. aasta juunis katseprojekti hindamise, mis põhines IMI kasutajate statistilistel andmetel ja nende tagasisidel.

Süsteemi kasutajad kinnitavad, et IMI on lihtsalt kasutatav ning täidab oma eesmärgi toetada piiriülest halduskoostööd. IMI kasutamine katseprojekti käigus suurenes, millest võib järeldada, et pädevad asutused mõistavad IMI kasutamisest saadavat lisandväärtust¹⁶. Tagasiside oli eriti positiivne seoses keelealase abiga ning võimalusega otsida pädevaid asutusi. Süsteemi on siiski vaja täiendavalt arendada, et see vastaks liikmesriikide kõikidele nõudmistele.

8. EDASISED SAMMUD

Komisjon arvamuse kohaselt näitasid kutsekvalifikatsioonide direktiivi katseprojekti tulemused, et **IMI pakub tuge, mis on vajalik halduskoostöö edendamiseks, ning süsteemi võib pidada direktiivi silmas pidades toimivaks**. Katseprojektilt töötavale süsteemile sujuvaks üleminekuks tuleks esimese sammuna laiendada seda ülejäänud viiele kutsealale (meditsiiniõed, hambaarstid, veterinaararstid, ämmaemandad ja arhitektid), mille suhtes kohaldatakse automaatset tunnustamist. Lisaks valitakse üldisest vastastikuse tunnustamise süsteemist välja veel kaks kutseala. Kui süsteem kõigi nende kutsealade puhul toimib, tuleks süsteemi vastavalt vajadusele järk-järgult laiendada muudele kutsealadele.

Teenuste direktiivi peatükk halduskoostöö kohta hõlmab üksikasjalikke sätteid liikmesriikide vastastikuse abistamise kohta ning selle kohta, kuidas seda korraldatakse¹⁷. Teenuste direktiivi artikli 28 lõikes 6 sätestatakse, et liikmesriigid vastavad teiste liikmesriikide ja komisjoni esitatud teabenõuetele elektrooniliste sidevahendite abil ja võimalikult lühikese perioodi jooksul. Teenuste direktiivi artikli 34 lõikes 1 sätestatakse, et komisjon võtab koostöös liikmesriikidega kasutusele elektroonilise süsteemi teabe vahetamiseks liikmesriikide vahel, võttes arvesse olemasolevaid teabesüsteeme.

Komisjon ja liikmesriigid löid IMI, et toetada selliselt sätestatud teabevahetust. Suur hulk kohalikke, piirkondlikke ja riiklikke pädevaid asutusi peavad vahetama teenuste direktiivi kohast teavet. Seepärast valmistavad komisjon ja liikmesriigid ette ka teenuste direktiivi toetava IMI katseprojekti. **Teenuste direktiivi katseprojekt algab 2009. aasta jaanuaris ning kestab 2009. aasta 28. detsembrini, mil IMI peab olema teenuste direktiivi seisukohast täielikult toimiv.**

¹⁶ Kogu tagasiside põhineb liikmesriikide vastustel. Kutsekvalifikatsioonide katseprojekti üksikasjadega saate tutvuda lisatud komisjoni töödokumendi vahendusel.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ, 12. detsember 2006, teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36), artiklid 28–36.

Komisjoni soovitus¹⁸ alusel, mis kinnitati nõukogu järeldustega,¹⁹ kaalutakse praegu võimalust kasutada teabevahetussüsteemi sellise halduskoostöö edendamiseks, mis on vajalik direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)²⁰ praktilise rakendamise parandamiseks.

9. VÄLJAKUTSED

9.1.1. IMI eduka käivitamise eeltingimused

Kuigi komisjon toetab kõnealuse süsteemi käivitamist, on põhivastutus IMI rakendamise ja tõrgeteta toimimise eest liikmesriikidel. Iga liikmesriik otsustab, milline on kõige sobivam viis IMI-süsteemi sisseseadmiseks ja haldamiseks asjaomases liikmesriigis. Kõnealusel eesmärgil tehtavaid jõupingutusi tuleb vaadelda sellest saadava kasu kontekstis²¹. Kutsekvalifikatsioonide direktiivi katseprojekt on näidanud, et tuleb täita olulised eeltingimused:

- liikmesriigid peavad olema teadlikud IMI paindlikest võimalustest, et optimaalselt sobitada oma haldusstruktuurid ja IMI;
- IMI kasutajateks registreeritud pädevad asutused peavad moodustama piisava kriitilise massi;
- tuleb võtta sobivad meetmed, et tõsta pädevate asutuste teadlikkust ja pakkuda neile koolitusi.

Kõnealuste eeltingimuste täitmine on oluline, et minna edukalt üle täielikult toimivale süsteemile, mis toetab nii kutsekvalifikatsioonide direktiivi kui ka teenuste direktiivi rakendamist.

On selge, et IMI rakendamise ja toimiva üleeuroopalise koostöövõrgustiku loomisega seotud peamised probleemid ei ole mitte tehnilised, vaid nad on korralduslikku laadi. Selleks et IMI võimaldaks halduskoostööd eeldataval määral tõhustada, **ei piisa üksnes arvutisüsteemi loomisest. Süsteemi edukaks käivitamiseks on vaja võtta täiendavaid lisameetmeid.** Eelkõige peavad pädevad asutused olema teadlikud sellest, milline on IMI-süsteemist saadav kasu ning kuidas kasutada süsteemi kooskõlas ühenduse asjaomaste õigusaktidega, näiteks andmekaitsealaste õigusaktidega. Kutsekvalifikatsioonide direktiivi katseprojekti raames saadud kogemuste põhjal **leidsid liikmesriigid, et koolitus ja teadlikkuse tõstmine on kõige olulisemad tegurid IMI edu tagamisel.**

¹⁸ Komisjoni soovitus, 3. aprill 2008, tõhustatud halduskoostöö kohta seoses teenuste osutamisega toimuva töötajate lähetamisega (ELT C 89).

¹⁹ Nõukogu kutsus komisjoni üles „looma võimalikult kiiresti töökonda, et esmalt teostada konkreetse teabevahetussüsteemi võimalike variantide esialgsed uuringud ning seejärel anda soovitusi kõnealuse teabevahetussüsteemi jaoks kõige sobivama ja kulutasuvama tehnilise abi kohta, sealhulgas võimaluse kohta kasutada siseturu infosüsteemi spetsiaalset rakendust”, nõukogu 9. juuni 2008. aasta järeldused, (9935/08, SOC 316), lk 3.

²⁰ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1–6.

²¹ Vaata käesoleva teatise punkt 5.

9.1.2. Vastastikune abi ja halduskoostöö teenuste direktiivi raames

Tehnilised aspektid

IMI rakendust on vaja edasi arendada, et toetada teenuste direktiivi vastastikust abi käsitlevate sätete rakendamist. Teenuste direktiiviga ei ole ette nähtud mitte ainult kutsekvalifikatsioonide direktiivi jaoks väljaarendatud korduvatel tööprotsessidel põhinev tavapärane igapäevane teabevahetus, vaid silmas on peetud ka uusi tööprotsesse, näiteks üksikjuhtumipõhiste erandite²² tegemise ja hoiatusmehhanismi²³ kasutamise kord. Praegu töötatakse tihedas koostöös liikmesriikidega välja konkreetseid kohandusi, mida on vaja teha teenuste direktiivi silmas pidades.

Kuna eeldatakse, et tunduvalt suurem arv asutusi kasutab IMI-süsteemi teenuste direktiiviga seotud toiminguteks, kui kutsekvalifikatsioonide direktiiviga seotud toiminguteks, siis töötatakse praegu selle kallal, et asutused saaksid ennast ise siseturu infosüsteemi registreerida. Samuti kavatakse komisjon luua liidese nendele liikmesriikidele, kellel juba on riiklikud pädevate asutuste sidusandmebaasid ja kes soovivad kanda asjaomased andmed üle IMI-süsteemi.

Korralduslikud aspektid

Koolitused ja teadlikkuse tõstmine on olulised tegurid teenuste direktiivi halduskoostöö sätete nõuetekohaseks rakendamiseks. Teenuste direktiivi kohase vastastikuse abi osutamisele on kaasatud suur hulk pädevaid asutusi. Kõnealused asutused tegutsevad riiklikul, piirkondlikul ja mõnel juhul ka kohalikul tasandil. Seega on IMI-süsteemil tõenäoliselt palju ja väga erinevaid lõppkasutajaid. Nad kõik peavad mõistma, kuidas IMI saab neid igapäevases halduskoostöös aidata.

Peamine väljakutse on tagada, et 2010. aasta alguseks oleks piisaval hulgal pädevatel asutustel olemas vahendid, mis võimaldaksid neil IMI-süsteemi kasutada teenuste direktiivi sätete kohase vastastikuse abi osutamiseks. Seepärast rakendatakse kogu 2009. aasta vältel teenuste direktiivi toetavat IMI katseprojekti. Katseprojekti eesmärk on tagada, et registreerunud pädevad asutused moodustaksid kriitilise massi, et oleksid olemas sobivad organisatsioonilised struktuurid ning kõik liikmesriigid oleksid võimelised teenuste direktiivi kohase vastastikuse abi osutamiseks kasutama IMI-süsteemi 28. detsembriks 2009, mis on asjaomase direktiivi rakendamise tähtpäev.

Komisjon leiab, et soovitud tulemuse saavutamiseks tuleb koolitusse ja teadlikkuse tõstmisele praegu tehtavaid investeeringuid suurendada. Teenuste direktiivi toetav IMI katseprojekt on hea võimalus katsetada erinevaid võimalikke lähenemisviise koolitustele ja teadlikkuse tõstmisele ning hinnata seda, millised vahendid võimaldavad kõige tõhusamalt toetada pädevaid asutusi IMI kasutamisel. 2009. aastal viib komisjon läbi eelhindamise, et kaaluda erinevaid võimalusi ja

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ, 12. detsember 2006, teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36), artiklid 18 ja 35.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ, 12. detsember 2006, teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36), artiklid 29 ja 32.

kujundada seisukoht, kas seoses teenuste direktiivi halduskoostöö sätetega oleks vaja koostada mitmeaastane koolitus- ja vahetusprogramm²⁴.

10. KOKKUVÕTE

Tõhustatud piiriülene koostöö on üha olulisem ühtse turu toimimiseks. Seda peegeldab ka asjaolu, et siseturgu käsitlevatesse õigusaktidesse lisatakse asjaomast koostööd reguleerivad konkreetset ja mõnikord üksikasjalikud sätted. Nende sätete rakendamise eest vastutavad väga paljud kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud asutused. 27 liikmesriigist koosnevas Euroopa Liidus, kus on kasutusel 23 ametlikku keelt, saab selline koostöö olla rahuldav üksnes siis, kui koostöö korraldamiseks ja toetamiseks kasutatakse võrgustikku.

IMI katseprojekt on näidanud, et **komisjon peab siin täitma olulist rolli, luues võimalused liikmesriikidevahelise võrgustikukeskse detsentraliseeritud koostöö korraldamiseks**. IMI ainulaadne eelis on see, et süsteem võimaldab teha koostööd kõigi valitsemistasandite asutustel. See pakub paindlikke võimalusi Euroopas kasutusel olevate eri haldusmodelite arvessevõtmisel.

IMI-süsteemi kasutatavalt pädevatelt asutustelt saadud tagasiside osutab sellele, et süsteemi on lihtne kasutada ja süsteem aitab muuta piiriülest suhtlust selgemaks ja kiiremaks. Süsteem võimaldab pädevatel asutustel teha asjatundlikke otsuseid kiiresti ja seega osutada elanikele ja ettevõtjatele teenuseid paremini ning vähendada viivitustest tulenevaid kulusid. Komisjoni hinnangul on kutsekvalifikatsioonide direktiivi katseprojekt näidanud, et IMI täidab oma eesmärgi. Seepärast arvab komisjon, et IMI-süsteemi võib pidada kutsekvalifikatsioonide direktiivi seisukohast toimivaks. **Komisjon soovib liikmesriikidel võtta vajalikke meetmeid, et järkjärgult laiendada IMI-süsteemi muudele kutsealadele.**

IMI on sobiv elektrooniline süsteem, mis võimaldab täita teenuste direktiivis sätestatud halduskoostöö valdkonnas väga spetsiifilisi ülesandeid. Teenuste direktiivi toetavat süsteemi tuleb põhjalikult katsetada. Süsteem peab toimima 28. detsembriks 2009, mis on ülevõtmise tähtpäev. **Seepärast soovib komisjon liikmesriikidel teha vajalikke ettevalmistusi, et osaleda teenuste direktiivi toetavas IMI katseprojektis aktiivselt ja täiel määral alates 2009. aasta algusest**, et olla ülemineku tähtpäeval valmis täitma vastastikuse abi osutamise kohustust.

Käesolevas teatises on osutatud mitmetele olulistele eeltingimustele, mida tuleb täita, et IMI annaks oodatavat kasu. IMI katseprojekt on näidanud piisava haldussuutlikkuse olulisust nii ELi kui ka liikmesriigi tasandil. Haldussuutlikkus hõlmab arvutiinfrastruktuure ja -oskuseid, paremat sisesuhtlust ja võrkude loomist ning sobivaid koolitusi ja teadlikkuse tõstmist.

Hädavajalik on tõhustada koolituste ja teadlikkuse tõstmisega seotud tegevusi. Pädevad asutused, kes on IMI võimalikud kasutajad, peavad olema teadlikud kohustusest osutada vastastikust abi ning nad peavad olema kursis sellega, millist abi IMI neile pakub ja kuidas see tegelikkuses töötab. Komisjon osutab liikmesriikidele

²⁴

Teenuste direktiivi (2006/123/EÜ) artikli 34 lõikes 3 on kirjas: „Komisjon hindab mitmeaastase programmi koostamise vajadust, et korraldada vastavat ametnike vahetust ja väljaõpet”.

jätakuvalt abi koolituste ja teadlikkuse tõstmise valdkonnas, korraldades koolitusseminare ja koostades e-õppe materjale.

IMI järk-järguline laiendamine täiendavatele kutsealadele ja selle kasutamine teenuste direktiivi toetamiseks suurendavad süsteemi kasutusmäära märkimisväärselt. Süsteemi kasutamise suurenemisel muutuvad eespool esitatud olulised edutegurid veelgi tähtsamaks. **Seega kutsub komisjon IMI eduka käivitamise tagamiseks liikmesriike üles võtma vajalikke meetmeid – eelkõige koolituste korraldamise ja teadlikkuse tõstmisega seotud meetmeid.**